

JAUME BARTUMEU CASSANY
President de Progressistes-SDP

El desconcert i la fatiga

No es pot desvirtuar ni els símbols ni les institucions

Dos mesos després de les eleccions generals comencen a aparèixer les primeres mancances en l'acompliment de les promeses que es van llençar a tort i a dret per seduir els votants. Res de nou. Però, això sí, apareix també una gran pèrdua de credibilitat dels polítics i de la política.

Mentre, Andorra es disposa a suportar moments no pas fàcils. El desconcert podria emmirallar-se en el que avui és la política andorrana.

Ens trobem cada dia amb el cinisme dels uns, el narcisisme dels altres i la imperícia dels darrers.

És clar que els pactes polítics per configurar majories de govern comporten renúncies programàtiques, però aquests compromisos descartats també s'haurien de donar a conèixer perquè els ciutadans no esperessin en va la materialització d'una promesa anul·lada. Amb aquestes i altres prevencions atenuants, l'incompliment flagrant o la mentida descarada mereixerien ser castigats.

Només així la política recuperaria el prestigi i la credibilitat perduts.

Mentrestant es comença a notar el cansament, la fatiga.

El meu amic Víctor Naudi m'ha explicat que la fatiga dels materials és un concepte que s'empra sovint en el món de la construcció i l'arquitectura. Fa referència a l'envelliment, al desgast progressiu, a una deterioració de les construccions pel pas dels anys.

És un envelliment que hi és

però no sempre es veu a primer cop d'ull.

Aquesta idea em sembla prou aprofitable per parlar de la fatiga i el desgast de les nostres institucions constitucionals.

Podríem afirmar que es tracta d'un fenomen que també afecta en graus diversos l'entramat institucional del nostre entorn europeu, d'Espanya i també de França o d'Itàlia.

Però en aquesta Plaça del Poble hem de parlar d'Andorra i expressar una clara preocupació pel desgast de l'entramat institucional andorrà.

El Consell General, el Govern i els Coprínceps són peces clau del nostre marc institucional. Així ho vam voler en adoptar la Constitució del 1993.

Martí ha passat vuit anys forçant les costures per anorrear la Constitució del 93

Però és ben evident que els vuit anys de cabdillatge de Toni Martí (2011-2019) han comportat certa confusió. Es barregen i interfereixen nivells de decisió i de representació que no són nítids.

Més d'una vegada DA ha fet servir les institucions per al que no toca. I en conseqüència, l'adaptació constant del sistema institucional als interessos parcials o conjunturals n'ha desvirtuat el sentit, el valor i el reconeixement que mereix la nostra

arquitectura constitucional.

Toni Martí –i per tant, DA– s'ha passat vuit anys forçant les costures, trencant totes les que ha pogut, per fer marxa enrere i anorrear la Constitució del 1993, contra la qual va fer campanya i que no va votar. Però amagar-se sota la fatiga institucional seria la pitjor fórmula si es vol, els progressistes ho volem, fer avançar el país cap a uns nous horitzons.

No podem deixar desvirtuar ni els símbols ni les institucions.

Andorra necessita una esfera pública en la qual posicions i arguments de tota mena puguin ser contrastats.

Com diu Amartya Sen, la democràcia no és res més que govern per discussió.

Discutir exigeix oferir al discrepant el tracte d'antagonista i no el d'enemic. Per això la democràcia constitucional no és un repertori de continguts ideològics, sinó bàsicament un sistema de regles que permet que diferents propostes d'organització de la vida col·lectiva puguin ser lliurement promogudes i defensades.

Per això els progressistes somniem en un país on es pugui parlar i debatre sense insultar, en una política que estigui pendent del que es diu i no pas de qui ho ha dit.

El sistema democràtic andorrà es basa justament en el fet que assegura la lliure circulació i el contrast plural de les idees. I aquesta característica el fa especialment insubstituïble en temps d'incertesa i complexitat dels problemes col·lectius.